

Szerkesztőség kiadói hivatal és nyomda

Budapest, Károlyi-körút, St. Baron L. P. P. (Brassai-utca) 7. szám

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 1. N. Sz. — 1. 9.

Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK Romániában

Egész évre	—	850
Félévre	—	460
Negyedévre	—	240
Egy hónapra	—	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei Bukarestben	—	5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám	—	1-50

1925 június 19 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 138 szám

5685. Szivan 27

Anglia missziója

— Külpolitikai figyelő —

Két egészen távoli ország tartja ebben a pillanatban izgalomban Európa nyugati államait. Az egyik Kína, amely Anglia világpolitikai helyzetét veszélyezteti, a másik Marokkó, amely Franciaország és Spanyolország gyarmati hatalmát ássa alá. Mind a két ország, Kína és Marokkó is, majdnem ugyanazokból az okokból vezet harcot az európai hatalmak ellen. Ha pontosan követjük az eseményeket, amelyek Ázsia keletén és Afrika északi részén történnek, azt láthatjuk, hogy mindenütt a nép legsós rétege az, amely a válságot előidézi. Kínában a kikötői munkásság, a gyári alkalmazottak, Marokkóban pedig az arab földművelők mozgatják az eseményeket. E hatalmas népi tömegek előtt egy kicsiny intellektuális csoport látszik, leginkább diákok és hivatalnokok, akikről ha felületesen nézzük a dolgokat, nem lehet biztosan megállapítani, vajjon inspirátorai-e ők a mozgalomnak, vagy pajzsai, amelyeket a tömegek maguk előtt tölnek. Az első pillanatban úgy tűnik, hogy ez a kicsiny csoport viszi a főszerepet. Aki azonban a történések mélyére tekint, az nagyon jól láthatja, hogy a diákok és hivatalnokok csupán szószólói a mögöttük hullámzó tömegeknek, de a megmozdult emberréteg, az maga a nép. Erre igen tájédalmas jelenségek világítanak rá. Az a kíméletlen nyersség és fogcsikorgatás, amivel Anglia és Franciaország eme gyarmati ellenfelei ellenük lázadtak, a primitív emberből jön. Elég annyit mondanunk, hogy Pekingben egyetlen éjszaka drótsóvényeket vontak a diplomáciai negyed köré, mert a kínaiak be akartak hatolni a nagykövetség palotáiba.

Amikor ezeket a sorokat írjuk, még mindig ólálkodva állnak a szegecses drótok előtt. Hogy milyen mélyről, az ember mily ős állapotból tört elő ez a felkelés, tanúság rá az a száz bambuszszál, amivel a sanghaji nemzetközi rendőrség legényei az elfogott kínaiakat a kikötőben a víz alá nyomták. Okori harci eszközök közé tértek vissza a világ legkultúraltabb katonái, az angolok, akikből annak a rendőrségnek többsége áll.

Mindezeknek a háta mögött pedig, állítólag, kajánul ott mosolyog Karakán pekingsi orosz szovjetkövét roppant arca. Ő volna az, aki az angol lapok közlése szerint pénzzel és fegyverrel támogatja a felkelőket. Ugyanezt a vádat hozzák fel a szovjet nyugati megbízottai ellen, akik viszont a marokkói lázadókat biztatják minél véresebb előretörésre. A távoli kéznek ezzel a rémével szemben áll a másik feltevés, hogy a kínai munkásság, amely a felkelő tömegek zömét teszi, egyszerű bérdifferentiációk miatt nyult a sztrájk és a szabotázs eszközeihez, közönséges napi gondok miatt keseredett így el, igen egyszerű gazdasági okokból. Az angol alsóház tegnapi ülésén a kormány egyik minisztere nyíltan is kifejezést adott annak az aggodalmának, hogy bizony a munkafeltételek talán nem egészen jók azokra a kínai munkásokra nézve, akik az európaiak birtokában lévő gyáraknál és vállalatoknál dolgoznak. Lansburys képviselő nyilatkozta, hogy valószínű ez lehetséges, mert a jelentések úgy szólnak, hogy a sztrájkolóknak rendkívül vérszomjasak és elvadultak.

Hasonló üzleti rugók működnek közre a marokkói eseményeknél is, ahol tudvalevőleg, az ültetvények nagyrésze francia és spanyol kezében van és az arab munkásokat szintén súlyosan kizsákmányolják.

És ez a fellázadás most mindkét országban

oly hevesen történik, mintha a kínai és az arab kulik évszázados elnyomatásukért, apáik és nagyapáik kíméletlen megdolgoztatásáért akarnának fizetni. Természetes, hogy Anglia, Franciaország és Spanyolország is mindent elkövet, hogy a lázadást elnyomja és uralmát a veszélyeztetett területeken továbbra is fentartsa. Tulajdonképpen a Kínában és Marokkóban működő európai gyárakat, üzleteket, bankokat és mezőgazdasági ipartelepelt kell megmenteni. Még világosabban: az európai hatalmak által Kelet-Ázsiában és Észak-Afrikában befektetett tőkére van szó, amely, miután mindkét területen addig paragon heverő földeket virágoztatott fel, városokat, vasutakat, hidakat építtetett, — most már, hogy mindez megvan és az arabok és a kínaiak is használhatják, és önmagukban is továbbra fentarthatják, — mehet, nincs rá többé szükség.

Egy angol tudós jut eszünkbe, aki egyszer fölényesen és a megszokott hidegvérrel azt mondta: „Angliának az a szerep adatott a világ-

történelemben, hogy virágzóvá tegyen kulturálan területeket és ha valahol ezt a hivatását már betöltötte, vonuljon vissza és nézzen újabb ugarok után.“ Ez a mondás ép olyan igaz, amilyen őszinte. Így is kellene, hogy legyen. Kínának, amely most már a saját lábán is meg tud állani, nincs többé szüksége az angolokra. De vannak hatalmas földrészek, amelyek még ma is kihasználatlanul, őskorszakbeli v. d. águkban állanak ott. Ha Anglia méltó akar lenni történelmi elhivatottságához, nemessen visszavonul Kínából és más működési terep után néz. Mert valóban ez volna a hivatása minden nagy kulturnemzetnek. Építeni ott, ahol még nincsenek lakások, kényelmet és kultúrát vinni oda, ahol még hiányzik. Palesztinánál éppen ez az országépítési segítség teszi Nagybritanniát minden kultúrember előtt rokonszenvesse. De az angol hatalmas nép és még vannak másutt is elhagyatott és szenvedő embertömegek. Az angol hajók hagyják ott a Sárga-tengert és induljanak más vizekre. Ez áll a franciákra is.

A nemzeti párt

jobboldali elemei fuzionálni akarnak a néppárttal

A kormány programja

(Bucuresti-Bukarest, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik fővárosi lap szerint a nemzeti párt fascista elemei tárgyalásokat folytatnak a néppárttal fuzió ügyében. Ugyanezen lap szerint Goga a Goldis-frakcióval is folytatott tárgyalásokat egybeolvadás ügyében. Averescu hívei körében kijelentették, hogy az ő kormányutódlási ügye teljesen befejezett tény.

Az „Adevărul“ úgy van értesülve kormánykörökből, hogy a választási reform vitája a szenátusban december 15-ig fog tartani, mely után a parlament szünete lesz és a kamarába csak január 15-én kerül a javaslat. Eddig a kamara megszavazza a közoktatásügyi javaslatot és letárgyalja a trónbeszédet. Amíg a kamara a választójogi javaslattal foglalkozik, a szenátus a trónbeszédet és a munkáskamarákról szóló javaslatot fogja elintézni.

Bucuresti, június 18. Nemzeti párti körökben megerősítik azt a hírt, hogy a párt jobboldali elemei, élükön Stelian Popescuval, Xenóval, M.hai Cantacuzinóval és Darussival (mindannyian volt takisták) belépnek az Averescu-pártba.

Tizévi börtön jár Horthy megsértéséért

Az új választójogi törvény kisémmizi a szociálistákat. Beniczky vizsgálati fogságban marad

(Budapest, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bethlen Istvánnak a Beniczky-ügyben tett nyilatkozata nyugodtabb helyzetet teremtett a belpolitikában. A nemzetgyűlés mai ülésén már elmaradt a szociálisták szokásos bejelentése a Somogyi—Bacsó-ügy napirendre tűzése iránt, ami különben, Beniczky letartóztatása óta, mindennap megtörtént. Természetesen nem lehet azt állítani, hogy a vihar teljesen elsimult. A szenvedélyek ma már ugyanis újabb tápot kaptak, amely előreláthatólag még nagyobb hullámokat fog felverni, mint az egész Somogyi—Bacsó—Beniczky-ügy. Tudvalevő, hogy az új választójogi javaslat most van tárgyalás alatt. Az egyes pontok megbeszélése fokozatosan haladt előre. Ma várhatóan egy olyan ponthoz érkeztek, amely azonnal az ellenzék heves támadását vonta maga után. Ez a szakasz kimondja, hogy

az államfő megsértése egyenlő a lázadás, az állam és a társadalmi rend ellen elkövetett bűncselekménnyel és öttől—tizévig terjedő börtönbüntetés jár érte.

Ezenkívül azok, akik a kormányzó személyét bármivel megvádolják, tíz évig nem vehetők fel a választók névjegyzékébe.

Az új választójog az a meglepetésszerű szakasza annál nagyobb konsternációt idézett elő, mert törvényerőre emelkedése esetén a jelenlegi szociálista képviselők közül alig egy néhányat választhatnának meg újra, abból az egyszerű okból, hogy majdnem mindegyikük megsértette már a kormányzót.

Vázsonyi Vilmos, aki az izgatási szakasz tárgyalásánál felszólalt, kérte a belügyminisztert, hogy a választójogi javaslatnak ezt a pontját tegye megfontolás tárgyává és ne fogja fel a választójogot a politikai hatalom kezelése szempontjából. Felhívja a kormány figyelmét arra is, hogy az izgatási perek nem tartoznak a ritkaságok közé és hogy izgatás és izgatás között különbség van.

A szociálista képviselők a szakasz letárgyalása után bejelentették a házelnökségnek, hogy ha ezt a pontot megszavazzák, lemondanak a mandátumról.

Értesülésünk szerint a kormány nem hajlandó engedményeket tenni.

Budapest, június 18. A királyi tábla ma helyben hagyta Beniczky Ödön volt belügyminiszter vizsgálati fogságát.

Budapest, június 18. A legitímisták tegnap este ayatták fel új klubjukat, amelyet a „Nemzeti Összetartás Köré“nek neveztek el. A felavatási ünnepélyen felszólalt Zichy János, Sigray Antal és Körömdi Akos, akik valamennyien annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy Beniczkyt párbajbüntetésének kitöltése után helyezték szabadlábra és csak azután folytassák le ellene a vizsgálatot.

Árvák szombatja

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó Cluji vezetőségének akciója az árvák nyaraltatása érdekében

(Cluj-Kolozsvár, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Évről-évre megismétlődő jelenség néhány év óta, hogy a társadalom legelhagyottabb, legszegényebb és legtöbb szájalmat igénylő rétege, a zsidó árvák legalább egy napra, egy szombat napjára a maguk részére foglalják le a minden zsidó lélekben szunnyadó nemes érzéseket és az ebből fakadó nemes elhatározásokat.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó Cluji vezetősége a holnapi, folyó hó 20-ára eső szombatot választotta ki arra, hogy e nap mint az Árvák szombatja szent szombattá avattassék. **A holnapi szombat tehát az árváké!** és az Árvagondozó Cluji vezetősége fáradságot nem kímélő munkával gondoskodott arról, hogy e szombat napon Cluj minden zsidó templomában, minden legkisebb imaházában is minden zsidó az árvákra gondolva mondassa el imáját és árvák javára róhassa le az áldozatkészség adóját tóraadomány formájában.

Minden zsidótemplom és legkisebb imaház padjain és falain ott van immár az Árvagondozó figyelmeztető felhívása, hogy „a mai szombaton minden tóraadomány a legyengült és beteges átvagyermek nyári üdülését segíti elő. Adakozzatok ma minél többet, hogy minél több árva gyermeket vihessünk ki a nyaralótelepre legyengült szervezetük megerősítése végett.”

Es vajjon van-e szentebb, nemesebb, lélekelőbb cél, mint az, hogy lehetővé tétessék, hogy minden beteges, gyengébb szerveztű, vérszegény árva is *nyaralni* mehessen. Nyaraló üdülőtelepen, a szabad természet ölében tölteni néhány hetet a gondtalan játszadozásban, szervezetet erősítő, bőséges táplálkozás, higiénikus életmód mellett! Valóban alig képzelhető el nemesebb emberbaráti ténykedés, mint az árvák nyaraltatása.

De az egyre rosszabbodó gazdasági helyzet egyre nagyobb terheket ró rá az árvák érdekeit képviselő Zsidó Árvagondozóra. Mert hiszen a fokozódó társadalmi nyomort számszorosra érzik a szerencsétlen, kenyérkereső apa nélkül maradt zsidó árva gyermekek, kik ezekben nagyobb számban és nagyobb mértékben rongyolódtak le, gyengültek el szervezettel, mint más években. **Megrendült egészségük visszaszerzését, legyengült szervezetük ellentálló képessége felfokozódását, testi tápláltságuk megjavítását célozza a nyaraltatási akció.**

Amde e vállalkozás oly nagy összegbe kerül — amelyet a Zsidó Árvagondozó, — melynek tagjai sorából sajnos még mindig sok gondtalanul élő zsidó család neve hiányzik — egyházában nem tud előteremteni.

Eppen ezért azon felhívással fordult egy a Congresszus, mint az Ort. Hitközség vezetőségéhez, valamint Cluj összes templomainak és imaházainak vezetőségéhez, hogy a folyó hó 20-ra eső szombati összes tóraadományokat az Árvagondozó Cluji helyi csoportjának nyaraltatási alapjára engedjék át.

Az árvákat megillető nemes rokonszenv és megértés eredménye, hogy a Zsidó Árvagondozó Cluji vezetőségének kérése mindenütt a legnagyobb szimpátiával s a leglelkesebb támogatásra talált. Holnap tehát *Cluj minden templomában, minden imaházában az árvákért imádkoznak és az árvák nyaraltatásának előmozdítására adakoznak a tórához felhívott összes zsidók.*

Semmi kétség, hogy a holnapi nap sok, sok, felemelő, nemes, meleg érzést és szép anyagi sikert hoz a szerencsétlen árva gyermekek részére. És sokáig emlékezetes látvány lesz mindenki előtt, ha a nyaraltatásra kiszemelt sápadt, vézna, gyenge átvagyermek helyett két hónap múlva testben, lélekben megerősödött, megizmosodott, viruló, pozsgás arcú, élénk, jókedvű gyermekeket fog viszontlátni.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermei,
asztalosok furnázásukat legelőcsöbben itt szereshetik be

A kvuca és a chaluc

Vége a hősköltevénynek... Megállhat-e a kvuca a saját lábán. Akik már a chaluc szót elvetik maguktól

(Emekben, május hava. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) A Gilboa hegy átokvert pusztaságáról piszkos arab falu tekint le a völgybe, hol most Palesztina legszebb buzája nő. A hegy lábánál három kolónia fekszik: Ain Charod, Tel Josef és Beth Alpha. Ez az ugynevezett Nuris komplexum.

A három kolónia a „kvuca“-rendszeren épült fel. A kvuca teljes élet- és munkaközösséget jelent, amely a „Selbstversorgung“ elvének parancsos keresztülvitelével a zsidó nemzeti gondolatot és az általános szociális haladás gondolatát egyesíti. Ez a kvuca-rendszer száraz, hivatalos definíciója. Az élet azonban nem tűri a definíciókat, s eldobja magát az elméleteket. Ez a három kolónia se elméleti elgondolás útján keletkezett, de valami különös, rajongó entuziazmus hívta életre. Bizonyos azonban az is, hogy csak lelkesedésre állandó formájú életet felépíteni nem lehet. Ami keményen összefogva azt jelenti, hogy a gyomorok is vannak követeléseik és a szellemnek is vannak parancsai. Egy évig, két évig még harcolhat a gyomor, bizonyos ideig a fizikai kioldás legyőzheti azt a lelki nyomort, melyet elviselni még a gyomor nélkülözésénél is nehezebb. De be kell következnie azután a visszahatás, a kimerülés, az elfásulás.

Ezek a kolóniák már évek óta állanak. Végigszenvedték minden kezdetnek itt még rettenesebb szenvedését, végigkoplaltak éveket, s lelkiigényeiket a minimumra edzették le. Laktak éveken át sátrak alatt és a legtöbbször minden kényelme most is csak annyi, hogy saját ágya van, s deszkabarakk védi éjszakáit.

Es mégis: elmúlt már az ideje annak a heroikus korszaknak, mely a chaluc fogalmát hősköltevényekbe foglalta. Sok, nagyon sok visszaélés történt a chaluc és kvuca fogalmával. Oh nem itt Erec Jiszráélben s ezeken a kolóniákon. De abban a zsidó köztudatban, mely mindenáron hősköltevényekkel akarta megosiklandozni erszényét, s mely szinte hozzászólt ahhoz, hogy a chalucok elpusztuljanak a maláriától, elszenvedjenek a munkában, a lányokat napszúrás ölje meg, s legalább éventént néhány semért búzát lopó arabok golyója terítsen le...

Az a régi entuziazmus, mely annak idején vakon nekivágott mindennek, nem lett kisebb, nem lett kevésbé intenzív. Csak más lett. Begyökerezett a földbe, ahogyan a buza is gyökeret ereszt. Nem kopott le belőle semmi, nem fásult el belé a lélek. De megnyugodott és megszilárdult.

A sátrak alól ez az entuziazmus beköltözött a fabarakba. Már nem gyékényen ül, vagy a pusztai földön, de széke és asztala is van. S az asztalon virág. A falon pedig kép. S az egyszerű barakkba könyvespolc is került.

Ez az entuziazmus beköltözött az istállóba is. Ennek az entuziazmusnak egyik problémája lett, hogy melyik tyukfajta adja a legtöbb tojást, melyik venyige fogan meg legkönnyebben és terem legtöbbet.

Ezt az entuziazmust nem lehet már többé hősköltevényekbe foglalni, de mégis könyvbe kerül. Üzleti könyvekbe. Követel és tartozik rovatba. Számsorokba, összehasonlító táblázatokba, grafikonokba. Minden kvucának hivatalos helyisége, könyvelősége van. És itt, ezekben a könyvekben dől el a kvuca sorsa. Mert ma még valamennyi nagy kvuca deficitel gazdálkodik. Ami természetes is, hiszen mindegyik még csak az építés stádiumában van. Ma még éveket kell várni, míg a most elültetett venyige szőlőt hajt, amíg kiderül, hogy mit és miképpen lehet termelni. Ma még csak a lehetőségét teremti meg egy későbbi, belterjes gazdálkodásnak.

Ma még a beszerzés emészt fel mindent. Be kell várni, míg elkészül a kolónia. Ehhez évek kitartása kell. S e kitartáshoz az a bizonyos újfajta entuziazmus, amely vallásos áhitattal hisz és amely a maga munkáját a jövőbe vetíti. De ehhez a kitartáshoz pénz kell s nincs az a lelkesedés, mely pótolni tudná az aratógépet. S nem az a fontos, hogy a téhen után ki a trágyát hordja, az egyetemet járt, vagy, aki a

tehenet feji, az valahol Berlinben fehérszobás uri kisasszonyka volt. A trágya kémiai összetételét ez az érettségi bizotvány nem változtatta meg, szagát se tette finomabbá. S a téhen merő respektusból egy decivel se ad több tejet azért, mert aki feji azelőtt talán keztyűben aludt. A fontos az, hogy a kvuca damaskusi téhen helyett valami nemesebb fajtájú tehenet vehessen. A fontos statisztikai adat az, hogy az arab téhen évente csak hatszáz-hétszáz liter tejet ad, a fajtéhen azonban 2000—3000 liter.

S ha vannak a kvucának problémái, ilyenek és csak ilyenek. Mert minden más: nem probléma többé, hanem életszükséglet. A közösségekben levő és sem csak társadalmi kísérlet, hanem valami, ami már természetes, ami számukra másképp nem is lehetne. Befejezett tény, ami már túl van vitás és vitaközö korszakán.

Ezeket a kolóniákon már a „chaluc“ szót is elfelejtették. Az országépítésnek ezt a legszébb fogalmát, melyet agyonkompromittált az a sok népgyűlési propaganda-zóoklat és az a sok felfedező turista, aki úgy állt meg a chaluc előtt, mint ha bálvány lenne és egy új emberiség csodáját abban látta, hogy valaki a trágyahordást, vagy nem tudom mi mást választotta foglalkozásul a helyett, hogy váltókereseti blankettákat töltsön ki, vagy kereskedelmi levelezést végezzen. A chalucok eldobták maguktól azt a hősi pózt, melybe a Palesztinajárók parancsolták, hogy a fotográfia jól sikerüljön. Egyszerűen „poalin“-oknak, munkásoknak nevezik magukat. És az Embeken sokáig nevettek azon a lengyelországi zsidó képviselő asszonyon, aki mindenkitől csak ezt kérdezte: — Volt-e maláriás? Megsebesült-e már arab golyótól? Van-e egyetemi végzettsége? Nem unta-e már meg a koplalást?

Ne fedezzük fel tehát mi sem újból és újból a kvucát és engedjék el a „Chaluc“ című hősköltevényt is. Ma az egész ujjáépítésnek sokkal szarazabb, keserűbb, vajudóbb problémái vannak s azt kell eldönteni, hogy vajjon *mezőgazdaságilag lehet-e rentabilis a kvuca termelési rendszere, vagy pedig át kell térni a „mosav ovdim“-okra.* Végeredményében egy ország nem épülhet fel olyan falvakkal, melyek lakossága csak úgy tud megélni, ha állandóan „tak-civ“-ot, altruista hitelt kap a Keren Hajjeszdtől.

— Nem lehet egy újfajta, cionista chalucát létesíteni... mondotta a kvucarendszer egyik igazságtalan ellensége — még akkor sem, ha ez az új chaluka reggeltől estig dolgozik is. Nekünk olyan falvak kellene, melyek a maguk erejéből meg tudnak élni. Viszont nem állandósíthatjuk a koplalásra berendezett falvakat sem.

Ez tehát a probléma. S a gyakorlati kérdés annál aktuálisabb, mert hiszen a Keren Kajemet most megvásárolt újabb száznegyven ezer dunamja a legrövidebb idő alatt szétosztásra kerül és így dönteni kell, hogy vajjon kik kapjanak földet: újabb kvucák, vagy pedig „mosav ovdim“-ok. De épp úgy problémája ez a Keren Hajjeszdtől, annak az alapnak is, mely a felépítést végzi, hiszen ez sem rendezkedhet be a deficitek fedezésének állandó rendszerére.

Ennek a kérdésnek látószögéből kell nézni a kvucát. Ha ezt a problémát ismerjük, akkor bizony hiába idézzük magunknak e kolóniák megalakulásának minden hősi emlékét. Beth Alpha például úgy alakult meg, hogy néhány mindenre elszánt ifjú a cionista intézmények vezetőségének tilalma dacára egyszerűen megszállta a mocsarakat s kolóniát alakított. Bejelentették, hogy ők itt letelepedtek és innen nem mennek el, még akkor sem, ha mind elpusztulnak maláriában, vagy az akkor még itt garázdálkodó beduinoktól... Fele elpusztult, de a kolónia ma áll. Ez volt az Emek betelepítésének ugynevezett „okkupációs“ hódító korszaka. Ahhoz, hogy tovább is megmaradjanak a kolóniák, ahhoz nem elég ez a heroikus honfoglalás emléke. Ehhez — s ez áll Tel Josef és Ain Charodra egyaránt — az szükséges, hogy a „Meschek“ a gazdaság, mint olyan *mezőgazdaságilag* prosperáljon. Ez az a küzdelem, amely ma a kvucák életét irányítja. Ez rt az a fokozott munka, amely be akarja biznyiti-

ni, hogy igenis a kollektív
ló munkarend a mezőgazd

Ne higgye tehát senki,
-töltő riták folynak és az
özben azon gondolkodnak,
j társadalmi rendet valósi
olja senki, hogy itt az as
vagy más munka közben
társadalmi rendszerén gon
szállnak egymással vitába.
kedv és nincs energia. Eg
van, mely minden energiát
lefoglal: úgy gazdálkodni,
kon megállhassunk, anélki
mit is fel kellene adni ab
mely magát a kvuca-gond
Ha a kvuca gazdaságilag
nemcsak egy gazdasági k
hanem szét hullana, megse
ság is, amely ma Paleszt
jobb része s talán az egé
utmutatója.

Ezek a fiatalberek
lasztották a kvucában va
adott erőt ahhoz a l
amely a kolóniákat meg
most is s talán neheze
nek meghóitása, mint
volt, hogy mocsárból t
Es még egyet: ezért a
lehet áldozni; mindent
tartozik. De nem tudna
mit feláldozni a kollek
viszont az a roppant e
becsületesen gondolkod
kell — mégis csak ők
kvuca-kolóniák megma

Dr. Friedemann

A Keren Hajjeszdtől

(Máramarosziget,
tudósítójától.) A má
szó-d-kampány során D
gátus a napokban Fe
Friedemann Márama
Samu, Dr. Fried Ábra
Visóra.

A visói helyi es
házaspart Hager Ad
nyelven üdvözölte öke
fáradhatatlan uttörőit
Silbermann Rózi
beszédben köszöntötte
őket arról, hogy a
tőlük telhető munká
Aviva mint testület
részét a munkából.

Dr. Friedemann
köszönték meg a sz
emelkedő mozzanata
virágcsokrokkal a k
risszia szintén érde
és a gyűlés sikere

A gyűlés öze
nagy termében zaj
Dr. Friedem
hatalmas beszédbe
feladatát és céljait
vegye ki részét a
széd hatása alatt
becsületes tanu
lelkeseedik a cion
alatt kétszázerez
jegyzés még nem

A gyűlés n
ideiglenes helyi
vetkezők: Hage
Brüll Zoltán,
Hager Salam
Jakab, Elefant
Emil és Steinn

Az ülés el
mondja, hogy
erkölcsi és az
ról szent zsid
Nem mula

azt a fölötté
feltűnést kelt
gátásával ka
Mendel felső
arról, hogy
Teitelbaum f
tor és Elefant

Nyolcszázézer-lejes rablótámadás az aninal országúton

Elrabolták a bányatársaság kőzépénztárát

(Temesvár, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megdöbbentő rablótámadás történt kedden délután az Anina felé vezető országúton. A bányához tartozó Panor-akna munkásainak délután két órakor kellett volna fizetést kapniok. Az aninali pénztáros, Kovács Róbert, el is indult egy tisztviselővel a bányatársaság kocsiján az akna irányába és magával vitt egy vaskazettát, amelyben nyolcszázézer lej készpénz volt. Amikor a kocsi a Jumanaherdőhöz ért, egy fatörzs állotta el útját, amely a két árok között keresztben feküdt. A kocsi megállt és utasai lezárták. A kocsi vezetője az utóból elmozdított. Alig szálltak le azonban az ülésről, amikor öt bekötött fejű férfi rohant elő az erdőből és fegyvert szegezve mellüknek, felszóltatták a kocsi utasait, hogy a náluk levő pénzt adják át. A megrémült pénztáros nem akart

engedelmeskedni, hanem a tisztviselő és a kocsiossal együtt, futásnak eredt. A rablók erre utának lőttek. Az egyik lövés a tisztviselő fejébe fúródott, de csak könyebben sebesítette meg. Rögtön ezután a rablók üldözése is vetették a menekülőket és egyikük a kocsi fejszével fejbeverte. A pénztáros a borzalmas ijedségtől nem tudott továbbhaladni, elesett és a kezében lévő kazetta a rablók birtokába került, akik ezután futva hagyták el a támadás színhelyét. A pénztáros nem sokára magához tért és visszasietett Aninára segítségért. Azonnal mozgósították a csendőrséget, továbbá a környéken állomásozó vadászkatonaszágot, akik azonban a tetteseket mindezekig nem tudták elfogni. A kazettát megtalálták az erdő belsejében, de már csak négy lej volt benne. A sebesülteket beszállították Temesvárra.

Az állam és egyház teljes széjjelválasztása Csehszlovákiában

A progresszív pártok első teendője a választások után

(Prága, június 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cseh lapok az eddig csak feltételesen terjesztett hírt, hogy a progresszív pártoknak a választások után való első ténykedése az államnak az egyháztól való elválasztása lesz, most már mind pozitívabb formában kolportálják. A klerikális lapja a „Lidová Listy“, részleteket is közöl a prágai közoktatásiügyi minisztériumban készülő törvényjavaslatról. A javaslatot a választások után az összes haladó pártok azonnal be fogják terjeszteni és bizonyos, hogy olyan kulturharcot fog előidézni, amely a fiatal köztársaság belső életében eddig páratlanul állott.

Az idézett ujság szerint a megalkotandó törvény lényegében a következők:

1. El kell törölni az összes egyházi célokat szolgáló állami dotációkat.
2. Az ország egész közoktatásügye az állam ellenőrzése alá kerül.

3. A vallásoktatást törlik a kötelező tantárgyak sorából, helyébe pedig az általános alkotmánytant és az etikát helyezik.

4. Felekezeti iskolákat nem engednek felállítani többé, a meglévőket pedig az állam feloszlatja.

5. A teológiai fakultások nem lesznek állami főiskolák alkatrészei. A teológiai tanulmányokat lehet ugyan világi főiskolákon folytatni, azonban a hallgatókra semmiféle felekezeti kényszert nem szabad gyakorolni.

6. A hitközségek vagyona átváltozik egy nagy közös kultuszalappá, amelyet állami ellenőrzés mellett fognak kezelni. A laikus hivatások az anyakönyveket tartoznak teljes egészükben átadni az állami hivataloknak.

A csehszlovák reakciós pártok a progressziveknek ezt a szándékát választási agitációjuk során alaposan ki akarják használni.

A német zsidók képviselője Hindenburg elnöknel

Tiltakoznak a zsidóvallás elleni támadások miatt

(Berlin, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hindenburg birodalmi elnök a napokban Németország három nagyobb vallási testületének vezetőfőfőit audiencián fogadta. A küldöttségek a tábornagyot elnökké való beiktatása alkalmából üdvözölték. A német evangélikus egyházi szövetség nevében dr. Kapler, egyházi tanácsos, a katolikusok nevében dr. Deitmer püspök köszöntötte az elnököt.

A zsidó hitközségek poroszországi szövetsége nevében és egyúttal az egész németországi zsidóság nevében dr. Leo Wolff, kamarai tanácsos, a berlini zsidó hitközség elnöke, üdvözölte Hindenburg elnököt. A zsidó delegáció vezetője a következőket mondta:

— A német zsidókat meglepéssel tölti el az a körülmény, hogy a legnagyobb zsidó testület képviselői útján köszöntheti Excellenciát és kifejezheti tiszteletteljes szeretnekívánatait magas állásának elfoglalása alkalmából. Ugyanúgy, mint a többi németek, a zsidók is abban a szilárd meggyőződésben élnek, hogy Excellenciát ezt a nép által reáruházott hivatal hosszú éveken át önzetlen kötelességtudással fogja irányítani. Amidőn Excellenciát kijelentette, hogy minden párttal és minden felekezettel szemben egyforma magatartást kíván tanúsítani, akkor mi ezeket a szavakat a legnagyobb bizalommal fogadjuk és garanciát látunk bennük, hogy a zsidóságnak az 1869-iki birodalmi törvény által biztosított korlátlan jogai érintetlenek maradnak és a közigazgatás e jogokat végre is hajtja. Reméljük, hogy vallásunk elleni támadások, amelyek igazságtalanul és rosszul informált körökből ered-

tek, a jövőben elmaradnak. Egyenlő jogok — ezt örömmel konstatáljuk — egyenlő kötelességeket követelnek és a német zsidók épúgy, mint eddig, ezentúl is minden erejükkel azon lesznek, hogy a hazai feladatokat vállvetett munkával teljesítsék.

Hindenburg elnök a szónokot meleg kézszorítással és néhány barátságos szóval tüntette ki. Ezután a küldöttség többi tagjaival is elbocsátogatták. A küldöttség jó hangulatban távozott az audienciáról.

Ma dől el Painlevé sorsa

(Páris, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szocialista párt mai tanácskozása döntő lesz a kormány sorsára. A párt többsége nem akarja támogatni Painlevét, de egyelőre eláll a kormánybuktatótól, mert tisztában van azzal, hogy a rezsimváltás súlyos következményeket vonna maga után. Nem hiszik, hogy koncentrációs kabinet alakulhasson, mert Briand a mai körülmények között nem vállalkozna kormányalakításra. Maradna a Herriot-Blum kombináció, amelyetől viszont a jobboldalon idegenkednek. A „Quotidien“ szerint a mai szocialista konferencia meg fogja hozni a döntést, amely Painlevé elejtése lesz.

— Udvarhelymegyét nem csatolják regáti megyéhez. Bukarestből jelentik: Azon elterjedt hírekkel szemben, hogy Udvarhelymegyét beolvaszák egyik regáti megyébe, belügyminiszter hivatalos kommunikét tett közzé, mely szerint a hír minden tekintetben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi zsidó szociális napilapja
Szerkesztő: Giszka János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 25 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej, egész évre 850 lej.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a törvényes megjelölésével engedjék meg.

A mai naptár

A zsidók a földkerekség egyetlen különös népe multban és jelenben egyaránt és ha természetfölötti gondviselés szimbólikájával fejezzük ki magunkat, akkor bátran nevezhetjük őket Isten kiválasztott népének. Mar egymagában az is, hogy kétezer év óta és minden leg-súlyosabb és legvéresebb üldözések ellenére is, amelyek pogányoktól, mohamedánoktól és keresztényektől el kellett szenvedniök, népi mivoltukat és szellemi jellegzetességüket nemcsak, hogy fenn tartani, hanem még ezenfelül is, állandóan terjeszkednek és minden más népnél kedvezőbb arányokban szaporodnak és pedig minden éghajlat alatt — a komoly történelmi szemlélet és egyik legérdekesebb problémájaként tűnteti fel őket. Ők a legősibb nép, amely a tiszta monotheismus hirdetőjeként áll előttünk és éppen istenhitének tisztasága következtében, a cselekvő erkölcsi törvényt állította és tartotta meg a vallásos hit igaz tartalmául.

Péntek
5685. Szivan 27.
1925. június 19.

Schleiden

— A nagyváradi héber óvoda évzáró ünnepélye. Nagyváradról jelentik: Vasárnap, június 14-én tartotta a nagyváradi Gan Jeladim a Lidó nagytermében negyedik évzáró ünnepélyét. Az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltötte a hatalmas helyiséget. Az idei évzáró ünnepély fokozottabb érdeklődés mellett zárult, ami amellyel bizonyít, hogy a várad zsidóság körében a héber nyelv iránti érdeklődés mindinkább tért hódít. Ez volt az első év, amikor deficit nélkül zárult a kisdévidé és ez főként Friedmanné Goldstein Judit bizottsági elnök, Altmann Annus, Kirsch Mirjam és Wohl Eszter héber ovónének az érdeme. Utóbbi kitűnő tanítási módszerével mindinkább több és több szülő bizalmát nyerte meg, úgy, hogy az óvoda egyike a leglátogatottabb intézeteknek. Az évzáró műsorán héber tánc és énekszámok is szerepeltek. A Gan Jeladim bizottsága nevében Friedmanné Goldstein Judit héber nyelven köszöntötte meg a bizottság elmúlt évi munkáját és kérte a szülők további támogatását. Az ünnepély rendezését az Avivák vezették és egy uzsonna keretében emelkedett hangulatban bucsúztatták a szabadságra menő héber óvónét.

— A kollaborált ellenzék közös jelöltet állít a kisenevi szenátorválasztáson. Bukarestből jelentik: A nemzeti párt permanens bizottsága elhatározta, hogy a kisenevi szenátorválasztáson az egyesült ellenzéki pártok csak egy jelöltet állítsanak, mégpedig Alexandri parasztpárti személynében. A nemzeti párt és a Jorgapárt, tudatillik itt még nem hajtották végre a két párttagozat fúzióját, jelöltjeit fel fogják szólni, hogy lépjenek vissza, különben kizárják őket a pártból.

— Megkezdtek a bukaresti cerculnál felfedezett visszaélések tárgyalását. Bukarestből jelentik: A bukaresti Cercul militarál felfedezett visszaélések ügyében tegnap kezdtek meg a tárgyalást az ilfovi törvényszéken. Öt törzsőrmester és Protopopescu ezredes vannak a visszaélések miatt vád alá fogva. Tegnap mindannyukat kihallgatták. Kihallgatták még Berta őrnagyot is, aki ebben az ügyben brosurát adott ki. Berta megtagadta a vallomástételt, hanem előadta brosuráját, mondván, hogy abban mindent megirt, amit erről az ügyről tud. Az ügyész tiltakozására élőszóval is élő kellett, hogy adja vádjait. Előadása közben támadást intéz a romániai bíróság ellen, mert szerinte nem áll hivatalos magaelátás, itélkezései nem mindig igazságosak. Az elnök rendreutasítja, mely után a tárgyalást mára halasztották.

Amzel utóda Stern Sámuel שטרן סמואל étterme

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.
Ujnan átalkitva és megnagyobbítva megnyitott. Abonenseket, társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

— Elle állapítása bányatörvény az arany na hónapban kényatulajdono hogy mely v belföldi árak alapul venni, piacot tartja létre megállapítva megállapított a magánforgó százalékkal a bizottság 25-é szabjon.

— Az A Tegnap tartott A-iva leány Bökét dr. W esküvőn a kol és melegen galom kiváló

— Abel Nagyszabásu erdélyi kisebbség élőknek során a tratorának, A grafikai munka zsidó művésze lója. Párisban Jeruzsálemben, a „Bibliájának ele meg. A francia vészet egyik le

Pann bibliájána hatalmas Abel alkalomból, mi külön szobával Pann legutóbbi mélyes kiállítás Berlinben él, legkiválóbb rep csak fametszés liai és zsidó von legkiválóbb német Verlagnál rendez a kritika egyhan vári kiállítás Bu grafikai munkájá mely már reprod európai, sőt amer nagy grafikus ki tek között vasára meg, matiné kap Árpád dr. az Uj

— Beszará pitése Francia zsidó emigrációs megjelent a német hírneves cionista német zsidó szelle élükön dr. Alfred van Románia fel Romániába, hogy zsidó földmunkás körülbelül száz Dnyeszter-menti f hajlandó az ország

— A Lőmá széshelyét. A Szövetkezeti Tar ezuton értesíti Str. Radu 9. aló Regina Maria 18. (irodója) helyezte a mindennemű megforduljanak. Cim: gina Maria 18. (Együttal értesítjük nemű befizetéseket Marmorosch, Blank jánál vezetett „Lőm eszközközlők.

— A „logari tik: Az itteni mat kelt a huszonkétvé moló művészetével

— **Ellentetek az arany napiárának megállapítása körül.** Bukarestből jelentik: Az új bányatörvény alapján külön bizottság állapítja meg az arany napi árfolyamát. Ez a bizottság minden hónapban kétszer tart ülést. A bizottság és a bányatulajdonosok között nézeteltérés támadt amiatt, hogy mely világpiacon alapján állapítsák meg a belső árat. A bizottság a londoni piacot kívánja alapul venni, míg a bányatulajdonosok a newyorki piacot tartják irányadónak. Emiatt nem is jött létre megállapodás. Hír szeriut a jelenlegi valuta rityelembévitelével az arany ára 141.000 lei lesz a magánforgalomban. A Banca Nationala 13 és fél százalékkal napi áron alul vásárolja az aranyat. A bizottság 25-én tart ismét ülést, hogy végleges árt szabjon.

— **Az Aviva vezetőnjének esküvője.** Tegnap tartotta meg esküvőjét Markovits Böske az Aviva leányosztály vezetője. Markovits Böskét dr. Wiegner Ignác orvos vette nőül. Az esküvőn a kolozsvári Aviva testületileg vett részt és melegen ünnepelte az erdélyi zsidó leánymozgalom kiváló vezetőjét.

— **Abel Pann és Josef Budko kiállítása.** Nagyszabású művészi eseménnyel lép vasárnap az erdélyi kisebbségi újságírók klubja a kolozsvári közönség elé. Nemzetközi kiállítást rendez, melynek során a Biblia ma élő két leghíresebb illusztrátorának, Abel Pann-nak és Josef Budkonak grafikai munkáit mutatja be. Abel Pann a modern zsidó művészetnek egyik legfinomabb reprezentálója. Párisban élt azelőtt, de évek előtt leköltözött Jeruzsálembe, s ott alkotja meg életének nagy művét: a „Bibliát képekben”. Az Abel Pann Bibliájának első kötete: a Genesis most jelent meg. A francia és angol kritikusok a modern művészet egyik legnagyobb eseményének jelezték Abel Pann bibliájának megjelenését. A chicagói múzeum hatalmas Abel Pann-kiállítást rendezett ebből az alkalmából, míg a párisi Louxembourg-múzeum külön szobával tisztelte meg a művészt. Abel Pann legutóbb Budapesten rendezett gyűjteményes kiállítást, példátlan sikerrel. Josef Budko Berlinben él, s ma a zsidó grafika elismert legkiválóbb reprezentálója. Az utolsó években csak fametszéssel foglalkozik és kizárólag bibliai és zsidó vonatkozású képeket készít. Budko a legkiválóbb német művészeti szalonban, a Gurlitt Verlagnál rendezte meg legutolsó kiállítását, mely a kritika egyhangú elismerését vívta ki. A kolozsvári kiállítás Budkonak mintegy nyolcvan eredeti grafikai munkáját öleli fel, köztük olyan rajzot is, mely már reprodukcióból világhírré tett szert. Az európai, sőt amerikai viszonylatban is elismert, két nagy grafikus kiállítása méltóan ünnepélyes keretek között vasárnap délelőtt tizenegy órakor nyílik meg, matiné kapcsán. A megnyitó beszédet Paal Árpád dr. az Újságírószervezet elnöke tartja.

— **Besarábiai zsidó parasztok áttelepítése Franciaországba.** Berlinből jelentik: A zsidó emigrációs hivatal egyik legutóbbi ülésén megjelent a német fővárosban időző André Spire, hírneves cionista költő és író. A kiváló embert a német zsidó szellemi élet legjobbjai köszöntötték, élőkön dr. Alfred Kleeval. Spire, aki átutazóban van Románia felé, elmondotta, hogy azért jön Romániába, hogy Besarábiában érintkezést keressen zsidó földmunkásokkal, akiket az orosz uralom körülbelül száz évvel ezelőtt telepített néhány Dnyeszter-menti faluba. Ezeket a francia kormány hajlandó az ország délnyugati részében kolonizálni.

— **A Lómáan Akkó Aradra tette át székhelyét.** A Czur-Salom Korlátolt Felelősségű Szövetkezeti Társaság, Haifa erdélyrészi irodája ezúton értesíti t. ügyfeleit, hogy irodáját, Cluj Str. Radu 9. alól június 16-án Arad, Boulv. Regina Maria 18. sz. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája) helyezte át. Kérjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű megkeresésükkel aradi irodánk címére forduljanak. Cím: Czur-Salom, Arad Boulv. Regina Maria 18. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája). Együttal értesítjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű befizetéseket és átutalásokat továbbra is a Marmorosch, Blank & Comp. bankház cluj-i fiók-jánál vezetett „Lómáan Akkó” című folyószámlánkra eszközöljék.

— **A „logaritmus-király”.** Berlinből jelentik: Az itteni matematikusok között is feltűnt a huszonhétéves Krieger Sámuel, aki számoló művészetével felülmúlja mindazokat, akiket

Csernoch magyar hercegprímás a zsidókérdésről

A zsidók tartzanak ki tántoríthatatlanul zsidóságuk mellett

(Budapest, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Székesfehérvári Friss Újság” c. napilap egyik munkatársa, Böles Ödön kihallgatást kért Csernoch Jánostól, Magyarország hercegprímásától. A magyarországi katolikus egyház fejedelme fogadta a székesfehérvári újságíró, aki ma lapjában a következőképen számol be az egyházfejedelemmel folytatott beszélgetéséről:

„Elérkezettnek véltük a történelmi pillanatot, hogy megkérdezzük a katolikus egyház legfőbb magyarországi urától, Csernoch János dr. esztergomi hercegprímás urtól, hogy mi a véleménye a magyarországi zsidókérdésről: Csernoch János hercegprímás ur ezeket mondotta szóról-szóra:

„Gyorszámoló képességük miatt eddig megcsodáltak. Kriegernek sikerült olyan számolási műveleteket, amiket a híres Ruckle hetven másodperc alatt oldott meg, harminc másodperc alatt elvégeznie. Legfőbb igazolja azonban képességeit a győvönás és a köbszámítás terén. Itt valóságos csodákat művel Krieger Sámuel, aki egy három számjegyből álló összeg huszonhetes hatványra való emelését egy és háromnegyed perc alatt elvitte. Blachovszki egyetemi tanár a zsidó „logaritmus-királyról” egy nagyobb tanulmányt írt, amely ezidőszent a berlini könyvpiac legkapósabb könyve.

— **Ujabb konferencia a volt monarchia adósságainak felosztására.** Bukarestből jelentik: Julius 16-án lesz Prágában az utódállamok konferenciája, melyen a volt monarchia adósságainak felosztásáról fognak tárgyalni. A román kormány véleménye szerint ez a konferencia sem fog eredményes munkát végezni, miután az a sok függő kérdés, amely az utóbbi hasonló konferenciákról elintézetlenül maradt még mindig nem nyertek elintéztést. Amíg ezek a problémák nem nyernek megoldást, addig az adósságok felosztása ügyében sem lehet határozni.

— **Házasság.** Nota Mór és neje Cluj, ezúton hívja meg jóismerősit és t. vevőit Rózsika leányuknak Lób Jenő urral f. hó 21-én d. u. 4 órakor az orth. nagytemplom ud. arán tartandó esküvőjére. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Eljegyzés.** Vértess Weisburg Ákos (Diciosanmert) eljegyezte Székely Lillát (Reghinul Sasac).

Weisz Jenő, a „Weisz Adolf nagykereskedő cég” baltája eljegyezte Steinfeld Ilonkát, Steinfeld Farkas f. bírtokos leányát. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Egy „leépített” igazgató, gyáros és kereskedő naplója.** Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fizisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág” közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izlésees stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő színdarab jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare Strada Jékai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

— **Lendl Adolf találmánya.** Budapestről jelentik: Lendl Adolf felalált egy olyan szerkezetet, mely hivatva lesz megváltoztatni az eddigi gépeket és erőforrásokat, amennyiben sikerült a föld vonzóerejét forgórendszerrel, gépek mozgatóján használni. A szerkezet, melyet Lendl gravitációs keréknek nevezett el — abból áll, hogy igen egyszerű és csekély külső erő igénybevételével a forgórendszerek közös sulypontját állandóan a forgási tengelynek egyik oldalán tudja tartani. Ezzel a föld vonzóerejének — a gravitációnak állandóan alkalmat ad, hogy az a gépetegyük oldalon folytonos toleróval támadja. Így tehát a föld vonzóerejének egy csekély kis része, egyik komponense hajtja folytonosan a kereket. Hogy miképen sikerült Lendl dr.-nak a közös sulypontot mindig az egyik oldalra igazítani, azt egyelőre nem árulja el.

* **Henri Barbusse** írt előszót Ben Ami „Európától—Ázsiáig” című új könyvéhez. Amatőr-pályányok sok képpel és a szerző aláírásával, 125 lejtért már kaphatók az Uj Kelet könyvosztályánál.

— Minden embernek szent kötelessége abban a vallásban munkálkodnia, amelyben született. Maradjanak a zsidók jó zsidók, tarisanak ki tántoríthatatlan hűséggel zsidóságuk mellett, akkor megtették kötelességüket az emberiséggel szemben is, mivel csak így dolgozhatnak a felekezeti és társadalmi béke művén.

— A magyarországi antiszemitizmussal a katolikus egyház semmi közösséget nem vállal! Mindent egyesek csináltak, egyes emberek feleljenek ezért. Magyarországon nincs zsidókérdés.

Az audiencia után a hercegprímás szívélyesen kezelt fogott velem és én harangzugas közepette léptem ki az egyházfejedelmi palota kapuján.

— **Rónainé fel akarta szakítani fogai-val az ereit.** Budapestről jelentik: Rónainé, akinek letartóztatásáról tegnap beszámoltunk, az eddigi megállapítások szerint hat és félmilliárd koronát csalt ki különböző tőkésektől. Az asszony, a letartóztatás izgalmait következtében, idegrohamokat kapott, úgy hogy be kellett szállítani Angyalföldre. Az uton a fogai-val fel akarta szakítani ereit. Férfjét és leányát már nem ismeri meg. Állapota rendkívül súlyos.

— **Boisevikellenes orosz kongresszus.** Párisból jelentik: Trepow egykori cári belügy-miniszter, az összes orosz külföldi szervezőket Párisba konferenciára hívta össze, amelynek programja a boisevizmus leküzdése. A kongresszuson a monarchistáktól a szociál-forradalmároig minden antiboisevista párt részt fog venni. A tanácskozáson meg fognak állapodni azokban az akciókban, amiket a közeljövőben kifejteni fognak a boisevikiek ellen. A kongresszus jelentékeny pénzek fölött rendelkezik. Ugyanez a jelentés megemlíti, hogy Creusotban orosz emigránsok gyűléseztek. A gyűlés után kommunisták és ellenforradalmárok között verekedésre került a sor és ennek során egy orosz embert megöltek, többeket pedig súlyosan megsebesítettek.

— **Mit dolgozik mostanában Steinach professzor?** Bécsből jelentik: Steinach professzor egy újságnak hozzáintézt kérdésre kijelentette, hogy mostanában a vércirkuláció felfokozásának problémáján dolgozik. Együttal megafolja azt a hírt, mintha külföldi orvosok elől elzárkózna. Mindig is hajlandó — írja — mindazoknak, akik komolyan foglalkoznak a megfiatalodás problémáival, bemutatni preparátumait és kísérleteit. Tagadja azt azt a róla elterjedt hírt, mintha kötötte és az egyetem vezetőférfiai között összekülönbözésekre került volna a sor, amelyek arra bírták, hogy Bécsset elhagyja.

— **Egy sikkasztó pénziárnok éhség-sztrájkot kezdett a börtönben.** Bukarestből jelentik: A bukaresti Brigada cég pénziárnoka ellen sikkasztás miatt eljárás indult. Letartóztatásba helyezték, amely ellen felfolyamodással élt és kaució ellenében való szabadlábrahelyezését kérte. Miután a vádtanács a szabadlábrahelyezés ellen döntött, Voinescu ezelőtt 4 nappal éhség-sztrájkba kezdett és azóta folytatja.

* **Amundsen nyomában.** Oslói jelentések szerint Amundsen felkutatására elindult az első expedíció. Több szaktekintély egybehangó véleménye szerint az expedíció sikerrel fog járni, mert Amundsen elutazásakor több üveg „Bijou”-ból készült kölnit vitt magával. Ennek a kölnivíznek finom illatát ugyanis az északi sark hideg levegője sem tudja eloszlatni. „Bijou” kölnikivonat Kolozsvárt, kizárólag a Róza Royal drogériában (főter 26. sz. a.) kapható.

Rubinstein Hermina, a Sosna egyetlet elnöknője, Borg prau d és Deitelbaum Hermann, Sajudvarhely, jezezek.

— **A cluj-i Ipartestület pályázatot hirdet egy tisztviselői állásra.** Pályázhatnak kizárólag olyan férfi tisztviselők, akik a román és magyar nyelvet írásban és szóban bírják, tökéletesen gépelnek ezen két nyelven és valamilyes irodai jártasságuk van. A fizetési feltételekkel, személyi és szolgálati bizonyítványokkal ellátott kérelmek a testület elnökének személyesen mutatandók be (Sir. I. Maniu, volt Szentgyház-utca 8. szám alatt az emeleten) legkésőbb 1925. július hó 1. déli 12 óráig. — Elnök: Moldovan.

TUNGSRAM A legjobb világjáró Mindenütt kapható!

Sz. kelet, estom.

SPORT

A Haggibbor tennisezőinek sikeres szereplése a kolozsvári tenniszversenyen

Két első, egy második díj és öt harmadik helyezés

(Cluj-Kolozsvár, június 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári kerület bajnoki tenniszversenye befejezést nyert. A verseny sokkal kisebbmértetű volt, mint azt a nevezésekből következtetni lehetett. Marosvásárhely csak nagyon kis gárdával szerepelt. A legtöbb számot a KAC biztosította magának. A KAC tenniszszakosztályáról egyébként a legnagyobb élismeréssel kell nyilatkozni. Szisztematikusan, trénerrel készítettek el játékosait a versenyre. A KAC-nál ez könnyen megy, mert 6 saját pályája van és így trenirozhatnak játékosai.

A Haggibbor két első, egy második díjat és 5 harmadik helyezést ért el, ami, ha tekintetbe vesszük a pályahiányt, megfelelő eredmény.

Az eredmény egyébként a következő:

Első díjat nyert Gottlieb Józsefné a másodosztályú női egyesben. Ugyancsak első díjat nyert a Gottliebne-Grünfeld vegyespár a másodosztályban. Az elsőosztályú női párosban a Gottliebne, Farkas Olga-pár a második díjat nyerte. Harmadik helyezettek lettek: II. oszt. női egyesben Farkas Olga, a másodosztályú vegyesben a Fenichel-Farkas Olga-pár, az elsőosztályú női egyesben Gottliebne, az elsőosztályú női párosban a Gottliebne-Farkas Olga-pár, a másodosztályú férfi egyesben Baumzweig Bumi és végül az ifjúsági hölgyversenyben Hirsch Klári. A legutóbbi helyezése még nincsen egészen eldöntve. Ugyanis kiderült, hogy az ifjúsági hölgyverseny első helyezettje, Kis Baba idősebb annál, hogy ebben a számban indulhatott volna. Ennek végleges tisztázása után dől el ez a helyezés.

A Haggibbor tennisezők közül Gottliebne mutatott legjobb formát. A versenyen szerzett rutint, ha honosítani fogja, később sok eredménnyel fogja felhasználhatni. Matusovszky Dódival játszott, döntőközdelme a verseny legszébb mérkőzése közé tartozik. Csupán lámpaláza miatt vesztette el a játszmát, így is stílusfőlénytel, minimális gamekülönbséggel. Farkas Olga, ha a bakhendet is megtanulná, nagy játékossá fejlődne ki. Hirsch Klárit érdemtelenül éri a harmadik helyezés.

A férfiak közül Fenichel-Grünfeld mutatnak jó formát.

A verseny befejező része tegnap délután folyt le, utána pedig kiosztották a díjakat.

Az AMTE Kolozsváron. Értesülésünk szerint a Haggibbor véglegesen megkötötte megállapodását az aradi AMTE-val a vasárnapi mérkőzés ügyében. Az AMTE jóképességű csapat, mely most utóbbi nemzetközi mérkőzéseivel sokat fejlődött. A mérkőzés elé várakozással tekintenek.

Kereskedők figyelmébe!

Tartós munkás- és gépész-ruhák, valamint női és férfi fehérneműket, saját gyártmányomat, jutányos áron ajánl

Hoffmann Ferencz
TOPLITA-ROMANA

Kísérleljen meg egy próba minta-csomagot!

קה" אראד יצ"ו.

קאנקורו

בעד"ה

וויר זוכען איינען שו"ב מומחה ווירש מרביש ובעית דער שחרות ימים נוראים פארבעטען קאנק מיט מערהיארהונער פראקסיס אונד קבלות בעניני פאן אנערקאנטען גדולים. געדאלט לויט איבער איינקאממען אונד דיא איבליכע נעבענאיינקאממען אפפערטע מיט אנאבע דער ביוהעריגען מאטיג קייט. פאמיליענשטאנד. אלטער אונד קאפיטע דער קבלות זונד אן פאלגענדע אדדעססע צו ריכטען. שפעטען ווערדען נור דען בערופענען פערטענעט.

Orth. Isr. Gemeinde, Arad.

Kilakoltatásom miatt STERNBERG
összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stingl stb.
Részletre is. leszállított árban árúsitom. Részletre is. Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

Gyapjumosóda, gyapjufésülde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsműhelyek, mügyapjagyár, apretura, festőde.

Köztölt és szövőtárnyár
Körülbelül 50 munkást foglalkoztat. Saját konfekció és iuttenyésztes.

Tennisz nadrág,

lüster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

özég

Cluj, Piata Uniril No 14.

Zsák
Ponyva
Mindennemű célokra legelőnyösebben beszeresendő
Albala izsó
Timisoara
Piata Traian No 2

Neuralgine Jurist

megszünteti a migránt és neuralgiát.
A fejfájást azonnal megszünteti.
Ügyeljünk az eredeti csomagolásra! Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Egy jó németül vidéki fogászati műterem

laboratoriummal együtt, családi okok miatt
azonnal eladó.
Cim a kiadóhivatalban.

Természetes ásványviz. Celestin

VICHY Grand-Grille Hopital
Ovakodjunk az utánzatoktól. Vichy-Etat só lúgsavas, emészthető víz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

A kolozsvári GZELL sörfőzde

Ursus sör
világos
a közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más gyártmányu Gzeil elnevezésű sörökkel, mert csak az „URSUS“ elnevezésű sör az eredeti közkedvelt
Kolozsvár — monostori sör.

Mosó és tisztítóintézetek figyelmébe!

1 db. dupla dobos mosógép alsó tüzeessel, erőműi berendezésre, 1 db. vasalógép (másfélméter hosszú) villamoserőre, 1 db. vasalógép (egy méter hosszú) kézi üzemre, 1 db. fényező vasalógép (Rutscher) elektro nos áramra, szettiz v.o.t.a. 1 db. keményítőgép kéziüzemre. — Az összes gépek majdnem teljesen újak és mérsékelt áron eladók. Érdeklődők forduljanak Bruno Vidlasch, Fingerlingsgasse 3. Sibiu.

Pályázat

Az Aiud (nagyenyedi) aut. ort. hitközségnek egy mesgiach husfelügyelő, pénzbeszedő samesz, II-ik metszői állás töltendő be.

Megkivántatik a pályázó ol 3 elismert ort. rabbi által kiállított kabulával rendelkezzen, működési bizonyítvány másolatban küldendő be, életkor, családi állapot a kérvényben feltüntetendő. Pályázók csak román állampolgárok lehetnek, javadalmazás megegyezés szerint. Utiköltségre csak meghívottak tarthatnak igényt.

Pályázatok f. év július hó 1-ig beküldendő az elnökhöz.

Aiud, 1925 június 15.
Israel Herman, Fenichel Lázár, jegyző. elnök.

Elárverezik

f. hó 20. és 21. én Nagyváradon a Helikon helyiségében (Szaniszló-utca 1.)
Balkányi Lajos
magángyűjteményét,
kiegészítve főuri birtokból származó nagyértékű képekkel, szőnyegekkkel, porcellánokkal, bútorokkal, üvegekkel, bronzokkal és rézkarcokkal. Az árverés szombaton délután 6 órakor kezdődik

A francia állam forrása: bevált: csu-nál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségűnél, izületi fájdalmaknál.

Grand-Grille kitűnően használt máj bántalmaknál.

Hopital gyomor-fájdalmaknál.

Vichy-Etat só lúgsavas, emészthető víz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

APRÓHIRDETÉSEK

Ha jól akar nősilni vagy férjhez menni, forduljon hozzánk. „IDEAL” házasságközvetítő iroda, Albatula, Str. Simion Barbutiu No 20. 1864

Keresünk faültetők részére egy gyakornokot, aki román nyelvet szóban és írásban bírja. Ajánlatok „Gyakornok” jellegű kiadókba kéretnek. 9263

Utazók figyelmébe! Ha Sibiuba utazik, keresse fel Katz-ot, a hol jó kóser házi kosztot kaphat. Str. Metropole (volt Fleischer-Gasse) 17.

הלפי
נמצא אצלי למכור. הלפי
הדשים עם ששילפאלה עם הרבה
הלפי ישנים מי שמוצאיה וכל
אשר נהני לו יפנה אלי:
Weisz Mendel, Supurul de jos
jud. Salaj. 9250

Jó karban levő, váltós írógépet veszünk. Cim a kiadóban.

Figyelem!
ארמ' כשר
עֶתֶרֶם.

Barzel
Fierarie
Vasüzlet
Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Telefon
1049

Özv. Grosz Adolfé,
Oradea-Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-
utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja. Isletes konyha. Olcsó árak.

Skakképzett vaske-
kedo seged, román és német nyelvet is bírja, al-
last keres. Ajánlatot „szor-
galmak” jellegű kiadó
továbbít. 9253

Vizvezeték szerelőket
azonnal alkalmaz Palius
és Marko, Str. Jorga 7.

4 leánygyermek mellé
kúresek jobb nő. Angol
és zongora tudás előny-
ben. Részletes és fizetési
igényekkel felszerelt aján-
latokat szívességből kö-
rültek Farkas ur, Targu-
Mures, Str. Caarasior 11
sz. továbbít. 9256

Centrumban fekvő, iro-
dának vagy üzletnek al-
kalmos tagos és világos
helyiség, raktárhelyiség-
gel, nagyon kezező fel-
tételék mellett, azonnal
kiadó. Cim a kiadóban. 9217

Zongora
uj, használt,
javítás
hangolás,
szállítás

Ügyeljen a címre!
Oradea-Mare,
Str. Nic. Jorga
(Zöldfa-u.) 19.

Triska I.
zongorakaraktar
Cluj, Str. Saguna 14.
Telefon 19.
Zongoraszekek kaphatók

Berkovitsné
vendéglő-
jét kerthevel egygel ki-
bővítette. Ismert első-
rendű konyha. Mérsékelt
árak!

Keresek
megvételre 3-4 szobás,
fűdősobas beköltözhető
házat. Cim a kiadóban.

Tengerit
wagontételekben szállít
Reiter Frigyes, Timisoara,
Str. Jancu Vacarescu 1.
9143

Pályázat
A lipovai izr. hitközség a közlőgő
אורייתא-ra egy kellemes hangú, vallás-
erkölcsi tekintetben kifogástalan muszaf-
előimádkozót keres. Pályázók felkér-
nek, hogy ajánlataikat mielőbb az alul-
írt elnökséghez beküldjék. A próbaelő-
adásra meghívttaknak utiköltségük meg-
térítettik. Díjazás megegyezés szerint.
Lipova, 1925 június hó 14-én.
A lipovai izr. hitközség elnöksége.

Manométereket
és mindenféle mérőműszere-
ket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött mű-
szereket állami hitelesítéssel
ellátva, rövid idő alatt vizs-
szakuldom. Telefon 315 sz.

Moulin Rouge
Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.
Megnyitotta legszebb
amerikai terraszát
az ötödik emeleten. Legpompásabb
kilátás. Variete színház. Elsőrangú
étkező, két zenekar, mérsékelt árak.
A legkellemesebb mulatócsarnok.
Nyitva reggelig.

Eladó tractor,
alig használt, szántáshoz és vontató erőre is
használható. Hollander M.x, Timisoara, Strada
Batiuanu No 4-a.

Junius 1-én megnyit
GOVORA
gyógyfürdőhely.

Jódos és kenes ásványvíz fürdők, kiváló ásvány-
vizek, különösen reumás, csúszos és bőrbeteg-
ségeknek, vér-, vese- és gyomorbetegségeknél kiváló
gyógyhatásuk. Modern gyógyfürdő berendezés.
Fizioterápiál és elektromos intéze-
tek, inhalációk, süritett levegő, szénsavas és hidro-
elektromos fürdők, röntgenvizsgálat stb.

Calimanești-Caciulata
klimatikus gyógyfürdőhely. Kénes ásványvizek, has-
hajtó ivóvíz, valamint a híres Caciulata-víz. Gyógyít
vérszegénységet, limfatizist, görvélyt, vesebajokat,
epekövet, csúsz, kronikus reumát és migrént.
Elsőrangú gyógyfürdő-felszerelés.
Csodálatos klíma, kiválóan alkalmas az egészség
helyreállítására és a nyugalom számára.
Mindkét fürdőhelyen gyógyszerárak, orvosi labo-
ratoriumok, mozik, tennispályák, katonazene és kü-
lönféle szórakozóhelyek. Orvosi ellenőryés alatt álló
diétikus konyha. Juniusban 40, szeptemberben 50%-os
árkedvezmény. Arszabályzatai és prospektussal, va-
lamint felvilágosításokkal szolgát a **S.C. Govora,**
**Calimanești, București, Str. Brezo-
lanu 44,** vagy a fürdőigazgatóság.

Jégszekrények
nagy választékban kaphatók
Grünwald Jakob
bádogáru üzemeben,
P. Mihai Viteazul 13.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL”
borotváló por
amely az ország legré-
gibó gyártmánya, mely
most újonnan átprepa-
rálvá az arcot nem marja
és kellemes ha-
tást hagy utána.
Ovakodjunk
az ártalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL” felírás
valódi.
Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Forgács Sándor brassói sikere. Brassó-
ból írja tudósítónk: Szerdán este mutatkozott be
rendkívüli siker mellett Ibsen Kisértetek című drá-
májában Forgács Sándor, a brassói közönségnek.
Forgács Sándor vendégszereplése a szezon és az
utóbbi évek legsikerültebb előadása volt. Meg kell
dicséretünk még Farkas Idát és Szántó Jenőt.

A színházi iroda közleményei
A jövő évad bérlete. Ma kezdődött meg a
színházban a jövő évadra szóló bérletek kiváltása.
A régi bértek már ezen az első napon is igen te-
kintélyes számban jelentették be igényüket a jövő
évadra. E hó 27-ig csak a régi bértek igényeit
előlelti ki a színház, 28 t l kezdődőleg már az új
jelentkezők ezámára is biztosít helyeket a titkári
hivatal.

Halló Amerika! Mindaz, ami szemnek és fel-
nek ingere, kápráztató gazdagságban fog a jövő ha-
ten felvonulni a Magyar Színház deszkáira. Fél-
millió lejbe kerül a nagyváradi színháznak a Halló
Amerika című operett-revü kiállítására a egész gé-
pezetét, díszleteit, tolettjeit áthozzák ide s a nagy-
váradi színház fozják előadni azt a boszorkányos
revüt. Ötvenkilenc szereplő jön át Váradról. A fel-
szereléseket külön vonat fogja szállítani. Szinpom-
pás r-gyóó képek fognak felvonulni Minden tánc-
szám egy-egy világvárosi attrakció. A kosztümök
sz-sai igazi nagy meglepetésként fognak hatni. 12
képből áll a Halló Amerika s a közönség három
órán át egyik bámulattól a másikba fog esni. A
jövő hét csütörtöki estjén lesz a Halló Amerika
bemutatója Kolozsvárott. Jegyeket felemték hely-
árak mellett vasárnap reggel kezd árusítani a pénztár.

Kolbay Ildikó fellépései. Óriási érdeklődés
várja a Kolbay Ildikó fellépéseinek folytatását.
Pénteken premi-rtörletben az évek óta nem adott
Kis grizett kerül színre Kolbayval s partnerei les-
nek: Erényi, Tompa, Bányász, Izsó. Szombaton a
Denevér szobalányát fogja játszani. Rozalinda Ba-
ranyai lesz. Vasárnap a Hamburgi menyasszonyban
játssza a címszerepet, hétfőn a Hermelines nőben
fog fellépni

Magyar Színház heti műsora
Péntek: Kis Gizett (Ope-ett repriz, Kolbay Ildikó ven-
dégjátékával, premierbérlet 69 sz., sorozat 258)
Szombat d. u. fél 4 kor: Ezüstlakodalom (Mérsékelt
helyárakkal, sorozat 254)
Szombat este fél 8-kor: A denevér (Kolbay Ildikó
vendégjátékával, napi bérlet 137 sz. A, sorozat-
szám 255)
Szombat éjjel 11-kor: Tavasz ébredése (Táray Ferenc
vendégjátékával, sorozat 256)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Juhászlegény, szegény u-
hászlegény (Lérsékelt helyárakkal, sorozat 257)
Vasárnap d. u. 6-kor: Buzakalás (Ujdonság, 3-adszor,
leszállított helyárakkal, Táray Ferenc vendég-
játékával, sorozat 258)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Hamburgi meny-
asszony (Kolbay Ildikó vendégjátékával, napi-
bérlet 138 sz. B, sorozatszám 259)
Hétfő: A hermelines nő (Kolbay Ildikó vendégjátéka-
val, napi bérlet 139 sz. A, sorozat 260)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Csütörtök, péntek és szombat
június 18, 19 és 20. Scaramouche. Monumentá-
lis izgalmas történet, a francia torradalon idejé-
ből, 10 felvonásban. Filmre alkalmazva Rafael
Sabatini novellája után. Főszerepben Alice Terry,
Roman Navarro és Levis Stone.
Urania-mozgó. Csütörtök, péntek és szombat
június 18, 19 és 20. Sherlock Holmes. Nagy ame-
rikai szenzáció, filmre alkalmazva Sherlock Holmes
világhírű detektív kalandjai után. Főszerepben az
új amerikai filmkomikus: Monty Banks.

Csak FARMODONT-fogkrémet használjon
Kató
Ez a legjobb és legolcsóbb fogtisztító!

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt, bécsi
és párisi divatkalapok szalma
és florentin modellek minden elfogad-
ható árban árusítja az
„IDEAL”
kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólya-
áruházszalón szemben).

Szerkesztőség
hivatal
Dr. Ramasetten
Diszár 2. II. 8.
vezirafokat ne
adunk vissza.

1925 június 20 Szó

Partnéki
Ha egy külföldi
szánná rá magát, hog
román helypolitikai él
érdekes megállapítás
a politikai pártok sz
tudakolná, sorra szá
kat, amelyek résztves
azután azokat, amely
gyon csekély képvise
két házában, de még
van a politikai élet
Stelian Popescut.

Ha azután ez a
hogymilyen személy
zentálják a Stelian
meglepetéssel venné
egyetlen embert jelen
tikai tényezők ugy s
számottevő, jól megz

Mert — és ez erő
politikai élet termés-
pesuc ereje valóban a
apparátussal bíró pár
ellenzék is sokat haj
erőnek a maga részér

Hogy honnan veti
erőt? Örökölte egy
Cazzavillántól, akit
restig sodort, ahol m
sziojának kielégítésé
előtt, versenystállót
cimen lapot gründolt
az olasz cukrász. Ele
mindössze két szót t
azt, hogy „nu este”
Ezzel a két román sz
mondogatott gyakort
alapozni a lapját, h
őreg cukrász már rég
és a lap egész appar
nipulációk révén St
törvényeszéki bírónak
versul” háromszáze
naponta.

Aki a regátbeli k
végigkiborolta, az tu
tasztikus mértékben
röl mindent lehet m
zsurnalisztikai talen
és kis városokban m
„Universul”-nak hivi
„Dimineata”-nak a
mondja, ha ujságért
cumpar un „Univers

Ekkora elterjedts
a közvéleményt erő
„Universul” és ez
Popescunak, a lap k
diktátorának, szoka
Stelian Popescu hata
nagyon skrupulózus
lépnek vele, örököse
hogymeg egy szép nap
jövő csábító ígértt
őket. Az ilyen háib
felforgatja az egész
lian Popescu rövid
szor dőtte le az elle

Amikor a nemze
tákkal, nemzeti párt
öröm, mert Stelian
a harsonát, amelyet
gyótrédő kis két ol
birt megfujni. Az
ameddig a nemzeti
tárgyalási annyira
vezérek aláírása hiá
Popescu akkor (a h
rális kormány szolg
ajánlott fel cserébe)